

DAGMARA BRONISZ
TADEUSZ OLEKSIAK
BARBARA WIEWIÓRA
ELŻBIETA MAŁUSZYŃSKA

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin — Państwowy Instytut Badawczy, Radzików
Zakład Nasiennictwa i Nasionoznawstwa
e-mail: d.bronisz@ihar.edu.pl

Jakość materiału siewnego zbóż ozimych stosowanego przez rolników w 2018 roku

Stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego umożliwia wykorzystanie efektów postępu hodowlanego oraz daje gwarancję dobrej zdrowotności nasion, czystości i wysokiej zdolności kiełkowania. Niestety wielu rolników wciąż rzadko korzysta z nasion kwalifikowanych. Najgorzej jest pod tym względem w Polsce centralnej i wschodniej. Na Mazowszu udział kwalifikowanego materiału siewnego w zasiewach jest jednym z najniższych w kraju i w 2017 roku wynosił zaledwie 6%. Plony uzyskiwane w województwie mazowieckim są także wyraźnie niższe niż w innych rejonach. Niski poziom plonowania może być spowodowany brakiem wykorzystania postępu hodowlanego, wyradzeniem się odmian powodowanym wielokrotnym rozmnożeniem własnego materiału w gospodarstwach oraz złą jakością nasion. Rolnik stosujący niekwalifikowany materiał siewny nie zna jego zdolności kiełkowania, dlatego zwiększa normę wysiewu. Nieprawidłowa ilość wysianych nasion skutkuje niewłaściwą obsadą kłosów na m², co prowadzi do pogorszenia jakości lub obniżenia plonu. Efektem niewłaściwej czystości nasion jest wprowadzanie na pole chwastów i nasion innych gatunków. Natomiast stosowanie materiału o niskiej zdrowotności powoduje introdukcję patogenów do gleby, czego konsekwencją jest wzrost kosztów związanych z ochroną roślin i gorsze plonowanie.

Celem pracy jest sprawdzenie faktycznej jakości stosowanego materiału siewnego w gospodarstwach rolnych oraz porównanie ze standardami jakości kwalifikowanego materiału siewnego.

Przedmiotem badań są próby materiału siewnego zbóż ozimych pobrane z 98 gospodarstw rolnych położonych na terenie województwa mazowieckiego. Materiał stanowi łącznie 113 prób, w tym 23 próby żyta ozimego, 37 prób pszenżyta ozimego, 44 próby pszenicy ozimej oraz 9 prób jęczmienia ozimego. W materiale oceniano czystość, zawartość nasion innych roślin, masę tysiąca nasion, zdolność kiełkowania oraz

zdrowotność. Ocenę przeprowadzono zgodnie z aktualną metodyką ISTA. Uzupełnieniem prac są badania ankietowe, w ramach których analizowano związek między czynnikami osobowymi (wykształcenie, wiek gospodarza) i produkcyjnymi (powierzchnia gospodarstwa, powierzchnia gruntów orných, jakość gleby, poziom nawożenia), a rodzajem i jakością stosowanego materiału siewnego. W pracy przedstawiono pierwszy etap badań: ocenę jakości siewnej żyta ozimego. Badania będą kontynuowane dla pozostałych gatunków.